



Midt-Telemark kommune



Planstrategi for Midt-Telemark

2024-2027

Vedtatt i kommunestyret: 09.12.2024

Sak 137/24



Innhold

1. Innleing	2
1.1 Bakgrunn og rammer for Planstrategi 2024-2027	2
1.2 Behandling i formanskap og kommunestyre	3
2. Plansystemet i Midt-Telemark kommune	3
2.1 Kommunal planstrategi	3
2.2 Organisering av overordna planarbeid med kommunale planer	4
2.3 Organisering av temaplaner, strategier og handlingsplaner	4
2.4 Organisering av detaljreguleringsplanarbeid med område- og detaljreguleringsplaner	4
2.5 Planlegging og økonomistyring - 4-årshjul og årshjul	4
3. Overordnede føringer	5
3.1 Nasjonale forventinger	5
3.2 Nabokommuner og regionale organer	5
3.3 Lokale føringer	5
4. Utfordringer for Midt-Telemark kommune	6
4.1 Lokalsamfunnet som merkevare	6
4.2 Sentrale utfordringer	6
4.3 Økonomi og Midt-Telemark kommune som organisasjon	6
4.4 Framtidens bustader og boområder	7
4.5 Ein god stad å bo og drive næring i	7
4.6 Gode på livskvalitet og levekår med et attraktivt kulturliv og et bredt frivillig engasjement	8
4.7 Innovativt, smart og grønt	9
5 Midt-Telemark kommune sitt planbehov 2024-2027	9
5.1 Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel	10
5.2 Prioritering av andre planar	11
5.3 Planoversikten	12
5.3.1 Prioriterte planar i perioden 2024-2027	12
5.3.2 Pågående planarbeid	14
5.3.3 Planar som vert prioritert i førre planperioden, men ikkje vert oppstarta	14
5.3.4 Gjeldande planar	14
5.3.5 Interkommunale planar	16
5.3.5 Planar som er oppheva	16





Innleiing

Dette dokumentet utgjør kommunal planstrategi for 2024-2027 etter § 10 i plan- og bygningslova.

Arbeidet med at få økonomien i balanse samtidig med at møte organisatoriske, demografiske og klimarelaterte utfordringar på ein god måte vil prege mykje av arbeidet i denne kommunestyreperioden.

Midt-Telemark kommune har eit svært avgrensa økonomisk handlingsrom. Dette påverkar også handlingsrommet til å handtere utfordringane framover. Store endringar må til for å auke det økonomiske handlingsrommet til kommunen og kunne klare å handtere dei store utfordringane knytt til ein aukande forsørgjarbyrde, klimaendringar, og dessutan ein endra sikkerheitsbilde og økonomi nasjonalt og internasjonalt. Dette krev at kommuneorganisasjonen har svært god endringskompetanse på alle leiarnivå og blant dei folkevalde. Ein veldig stor del av endringsprosessene som blir sett i gang i organisasjonar mislykkast. Også det kan vere kostbart, både for organisasjonsøkonomien, men ikkje minst for arbeidsmiljøet. Det er derfor naudsynt å gjere endringar i kommuneorganisasjonen i denne kommunestyreperioden for å sikre endringskompetanse i alle led.

Eit godt samspel mellom administrasjon, politikare, befolkninga, besøkjande, næringsaktørar, organisasjonar, lag og foreiningar blir avgjørende for å påverke samfunnsutviklinga i eit ønskt retning i denne kommunestyreperioden. Det kan vere å skape gode sosiale møteplassar og rom, auke attraktiviteten til stader i kommunen gjennom fysiske tiltak eller kartlegging og synleggjering, utvikle tenester og tilbode i kommunen.

Planar er verktøyet for å einast om felles mål og prioriteringar, og dessutan om korleis ein ønskjer at nå måla. Planstrategien er eit verktøy for kommunestyret til å drøfte og prioritere kommunens planar på eit overordna nivå for denne kommunestyreperioden. Eit sentralt oppgåve er å vurdere om kommuneplanen treng revisjon. Utviklingstrekket til kommunen og utfordringar for tida framover dannar grunnlaget for prioriteringane i planstrategien.

1.1 Bakgrunn og rammer for Planstrategi 2024-2027

§ 10-1 i plan og bygningslova slår fast at alle kommunar skal utarbeide ein kommunal planstrategi innan eit år etter nytt kommunestyre er konstituert. Planstrategien gjelder for heile kommunestyreperioden.

Forslag til planstrategi skal gjerast offentleg kjent minst 30 dagar før kommunestyret si behandling, jf. plan- og bygningslova § 10-1, statlige og regionale organer samt nabokommuner er særskilt nevnt i loven som parter som skal hørast.

Planstrategien skal blant annet ta stilling til om gjeldande kommuneplan skal reviderast og bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i kommunestyreperioden. Kommunestyret kan også ta stilling til om gjeldande planar bør opphevast.





Det er utarbeidet ein ny folkehelseoversikt, som er eit viktig grunnlag for dei sentrale utfordringane som er beskrevet i planstrategien.

1.2 Behandling i formanskap og kommunestyre

Forslag til planstrategi vert behandla i formanskapet 10.06.24 (sak 58/24).

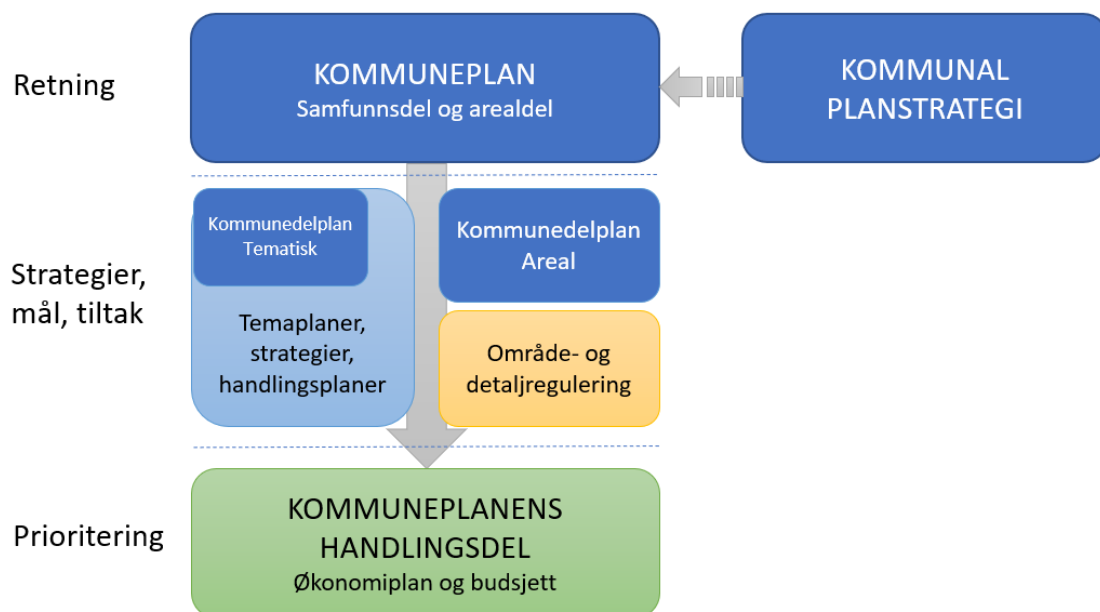
Forslag til planstrategi vert lagt ut på offentleg høyring i perioden frå 20.06.24 til 04.08.24

Forslag til planstrategi vert endeleg vedteke i kommunestyret 09.12.24. (sak 137/24).

Status for planstrategien skal rapporterast til kommunestyret kvart år i samband med årsmeldinga. Ved behov for endringar skal desse sjåast i samheng med økonomiplanarbeidet.

1. Plansystemet i Midt-Telemark kommune

Kommunen har mange ulike ansvarsområde, Det finns tilsvarande planar på alle nivå. Ein oversikt over gjeldande planar finn ein i planoversikten (sjå 5.3). Figuren under visar organiseringen av planarbeidet i Midt-Telemark kommune.



Figur 1. Plansystemet i Midt-Telemark kommune med organisering av overordna planarbeid med kommunale planer, organisering av temaplaner, strategier og handlingsplaner, organisering av detaljreguleringsplanarbeid med område- og detaljreguleringsplaner og økonomiplanarbeidet.

2.1 Kommunal planstrategi

Planstrategien skal sørge for ein betre og meir behovsstyrt planlegging, Planstrategien blir revidert kvart 4. år etter at nytt kommunestyre er valt. Den kommunale planstrategien skal drøfte utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Det skal ikkje vedtakast mål og strategiar. Planstrategien er i motsetning til kommuneplanen ikkje ein juridisk dokument. Den er retningsgivande.





2.2 Organisering av overordna planarbeid med kommunale planer

Kommuneplanen er det øvste styringsdokumentet og består av samfunnsdel, arealdel og fireårig handlingsdel. Planen gir rammer for utvikling av kommunesamfunnet og forvaltning av areal i eit langsiktig perspektiv. Planen er førande for meir detaljerte planar og budsjett. Det skal vere sterke koplingar mellom samfunns- og arealdel og mellom samfunnsdel og handlingsdel og økonomiplan.

Samfunnsdelen er den viktigaste overordna planen og verktøy for heilskapleg planlegging for berekraftig samfunnsutvikling, politisk styring og medverknad. Langsiktige mål og strategiar.

Arealdelen omfattar heile kommunen, er juridisk bindande og skal sikre at arealbruken bidrar til å nå mål i samfunnsdelen. Den består av planomtale, plankart og bestemmelser og er styrande for reguleringsplanar og utbyggingstiltak.

Kommunedelplanar omfattar geografiske område eller tema for å følge opp utvalde mål i samfunnsdelen eller konkretisere arealbruken for eit område. Kommunedelplanar skal ha ein årleg handlingsdel.

2.3 Organisering av temaplaner, strategier og handlingsplaner

Temaplaner, strategier og handlingsplaner på sektornivå utgjer den største delen av planverket for kommunen. Slike planar gjeld for eit avgrensa tematisk område og er ikkje hjemmla i plan- og bygningslova slik som kommunedelplanar er. Formålet med desse planane er å avklare vegval, vise strategiar og nødvendige prioriteringar på lang sikt, innanfor eit temaområde.

Strategiar har ikkje tiltak. Strategiar inneheld utfordringsskildringar og mål, og dessutan skildring av satsingsområdet og vegval for å nå måla.

Temaplan er ein kombinasjon av strategi og handlingsplan. Den skal i tillegg til utfordringsskildringar, mål, satsingsområde, veival og strategiar innehalde konkrete tiltak.

Handlingsplan er eit eigen plan som berre inneheld tiltak som oppfølging til ein allereie vedteken plan, strategi eller politiske vedtak.

Fagplaner og/eller normer er planar som gjeld eit svært avgrensa område og er ikkje omtalt nærare i planstrategien.

2.4 Organisering av detaljreguleringsplanarbeid med område- og detaljreguleringsplaner

Reguleringsplan er ein arealplan for eit avgrensa område og består av planomtale, kart og bestemmelser.

Områderegulering er ein kommunal plan som brukast der det er behov for å gjere områdevisse avklaringar. Kommunen kan overlate til andre å utarbeide planforslag.

Detaljregulering er ein detaljert reguleringsplan for eit avgrensa område.

2.5 Planlegging og økonomistyring - 4-årshjul og årshjul

Økonomiplanen med handlingsdel for kommuneplanen skal gi ein realistisk oversikt over sannsynlege inntekter, forventa utgifter og prioriterte oppgåver. Det skal gå tydeleg fram kva



kommunen skal gjere for å nå måla i samfunnsdelen på kort og lengre sikt. Økonomiplanen skal omfatte minst 4 år og reviderast årleg. Årsbudsjett konkretiserer økonomiplanen, er inndelt i ein driftsdel og ein investeringsdel.

3. Overordnede føringar

3.1 Nasjonale forventningar

Dei nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging skal utarbeidast kvart fjerde år. Den nasjonale politikken som blir formidla gjennom forventningane kan gi føringar for arbeidet med å avklare planbehov i kommunal planstrategi, og skal følgjast opp i den kommunale planlegginga.

Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023–2027:

Forventningene skal følgjast opp i arbeidet med kommunale planstrategiar

- Arbeidd med planstrategiar skal prioriterast for å sikre at planane er oppdaterte og møter behova som følgjer av endringar i samfunnsmessige, demografiske, politiske og naturgitte forhold.
- Der er i alt 72 forventningar knytt til samordning og samarbeid, trygge og inkluderande lokalsamfunn, velferd og bærekraftig verdiskaping, klima, natur og miljø for framtida, samfunnstryggleik og beredskap.

3.2 Nabokommuner og regionale organer

Det er viktig å få vurdert prioriteringa av planoppgåver også i regional og interkommunal samanheng. Planstrategien til ny Telemark fylke vil ikkje komme i forkant av denne planstrategien. Det er likevel samla inn noen synspunktar knyttet til dei sentrale prioriteringane i det nye fylket.

Nabokommunane arbeidar med planstrategiane samtidig som Midt-Telemark kommune. Det er innhentet generelle synspunktar fra nabokommunane om sentrale samarbeidstemaer i møte med Nome, Hjartdal og Notodden kommuner.

3.3 Lokale føringar

Planarbeidet er kommunens viktigaste verktøy for samfunnsutvikling og for å kunne vareta behova til både innbyggerene og tilsette. Organisering av planarbeidet i kommunen skal i alt hovudsak utformast prosjektbasert. Det for at gjere roller og ansvar tydeleg i planarbeidet. Eit unntak kan vere temaplanar, strategier og handlingsplanar som kan vere operative og dekkje kortsiktige krav og behov. Eigarskapen til projektene skal forankrast i både administrativ og politisk leiing i kommunen. Det er ansvaret til kommunedirektøren at vedtekne planar gjennomførast og ved behov inngår i økonomiplanen og budsjett.

Kommunen legger til grunn for alt planarbeid som blir utført i denne kommunestyreperioden har eit mål om å vere eit godt grunnlag for framtidige prioriteringar i eit langsiktig perspektiv ved at:

- Det blir planlagt så lite som mogleg, men så mykje som nødvendig
- Planane er utarbeidde gjennom gode prosessar, styrt av behov og har klare tydelege mål
- Planane er lett å lese og lett å forstå, med eit mål om openheit og reproduserbarhet





- Alt planarbeid blir evaluert og eventuelle tiltak blir følgd opp

4. Utfordringar for Midt-Telemark kommune

Hovudutfordringar for Midt-Telemark kommune er beskrevet under. Det visast også til den nye folkehelseoversikten som inngår som vedlegg til planstrategien.

4.1 Lokalsamfunnet som merkevare

Midt-Telemark kommune er ein mellomstor kommune med ein forholdsvis sentral plassering i Telemark fylke. Bygda Bø har tidligere blitt definert som ein regionscenter og byr på eit mangfald av moglegheitlar og er området i Midt-Telemark kommune med høyst grad av fortetting. Midt-Telemark kommune er del av ein reiselivsregion, der også Nome kommune er ein del av og er rik av opplevelser driva av sterke næringsaktørar og initiativtakere: fruktbygda med lindheim frukt&ølkompani, lerkekåsa vingård, galleri nyhuus, rådebanksruta, sommarland, telemarkskanalen, opplevelsesrike fjell- og vandringsturer med fjellstuene Gavlesjø og Hollane, klatrepark, bowling, turridding, padling, alpakkavandring, vinterland og skisenteret for å nevne noen.

4.2 Sentrale utfordringar

Noreg har slutta seg til 2030-agendaen med 17 mål for å fremje ein sosialt, miljømessig og økonomisk berekraftig utvikling. Dei nasjonale klima- og miljømåla gir rammar for planlegginga og er sentrale for å berekraftsmåla kan nåast. Kommunen har rolla som planmyndigheit og har dermed ei avgjerande rolle for at landet skal lykkast med å realisere ei berekraftig samfunnsutvikling.

Folkehelse skal ivaretas i alt planlegging til kommunen. Det inkluderer å kommunen følgjer opp dei tre nasjonale folkehelsemål:

- Noreg skal vere blant dei tre landa i verda som har høgast levealder
- Befolkningen skal oppleve fleire leveår med god helse og trivsel og reduserte sosiale helseforskjellar
- Vi skal skape eit samfunn som fremjar helse i heile befolkningen

Det kan vere ulike syn på kva utfordringar og utviklingstrekk skal prioriterast høgast. Derfor leggast forslag til planstrategien ut på høyring. Innspel frå befolkning, næringsliv, organisasjonar og andre styresmakter skal bidra til å gi eit godt bilete.

4.3 Økonomi og Midt-Telemark kommune som organisasjon

Midt-Telemark kommune har vore drifta for dyrt i fleire år. Det har store konsekvensar for handlingsrommet til kommunen og evnen å prioritere og kan dermed ha negative konsekvensar for både tenestetilbode, kvalitet på tenestene og ikkje minst rettstryggleiken til innbyggjarane. Det kan også ha negative konsekvensar for kommunen som organisasjon. Det kan nemnast mellom anna arbeidsmiljø, HMS, rekrutering, effisiens og effektivitet. Det er ein fare for å kommunen ikkje klarer å behalde rett kompetanse samtidig med å kommunen vil få vanskar å leverere tenester til innbyggjarar som dei har lovmessig krav på. I ein slik situasjon kan kommunen også hamne i rettsprossar og får endå store kostnader knytt til det. Det vil også bli vanskeleg for kommunen å prioritere samfunnsutviklingsarbeid og inntek ein langsiktig perspektiv i kommuneleiinga.





Ein sentral utfordring i denne kommunestyreperioden er å få økonomien i balanse, slik at kommunen også framover kan levere dei tenestene til innbyggjarane som dei ha lovmessig krav på, og dessutan utvikle samfunnet vidare og gjere han rusta for framtida. Det krev ei stor omstilling av organisasjonen og delar av tenestetilbodet. Større endringar i både organisasjonsstrukturen, og dessutan i tenester som ikkje er lovpålagde vil krev stor endringskompetanse og i ei auka grad samarbeid med nabokommunar, regionale og nasjonale instansar for å eventuell kunne kompensere for eit bortfall av forbyggande tenester. Det er sentralt at kommunen rekrutterer, utviklar og beheld relevant kompetanse for slike endringsprosesser i denne perioden.

4.4 Framtidens bustader og boområder

Bustad er ein viktig faktor for mellom anna befolkningsutvikling, trivsel og velferd blant innbyggjarane i kommunen. Befolkningsvekst, bustadattraktivitet, bustadbygging og bustadprisar heng saman, men årsaksforholda og samanhengane i Midt-Telemark veit vi for lite om. Mellom 2000 og 2022 har det vore svært mange nybygg i forhold til innbyggertallet (boligbyggingstakt) i Midt-Telemark kommune sammelignet med landet ellers og nabokommunane. I 2020 var Midt-Telemark kommunen med høgast boligbyggingstakt i landet (30,4). Dette har normalisert seg på eit noko lågare nivå i 2021 (8,8) og 2022 (6,6). I 2023 var boligbyggingstaketet i Midt-Telemark tilbake til eit mykje lågare nivå (3,6). Bustadprisnivået i Midt-Telemark kommune ligg på rundt 20k per m², noko som svarer til ein 142. plass blant alle 357 kommuner i Norge.

Midt-Telemark kommune treng ein variert bustadmasse tilpassa ulike befolkningsgrupper i alle delar av kommunen. Ikkje alle kan bo sentrumsnært. Det trengst fleire rimelege bustader med livsløpsstandard til eldre. Det trengst også fleire rimelege bustader til barnefamiliar. Det er fleire barn som veks opp i låginntektsfamiliar enn ellers i landet. Dette har igjen påverknad på moglegheita til å eige eigen bustad/leige ein bustad.

Bortsett frå behovet for å vere rimeleg og tilpassa ulike livsløp, er det også eit stort behov for at bygningsmassen i kommunen er tilpassa nye krav til energieffektivitet og miljøstandard i bygningsmassen.

I Midt-Telemark kommune er det i alt hovudsak private aktørar som har utvikla bustadtomter. Dei har klart at utvikle ein stor del av bygningsmassen og det er per i dag ein stor tomtereserve sett av i detaljreguleringsplanar. Store delar av tomtereserven ligg i tilknytning til sentrumsområdene og er ein konsekvens av arealstrategiane knytt til areal- og transportplanlegging. Kommunen har eit eige ansvar for å planleggje og byggje nye utleigebustader i tråd med kommunale vedtak.

4.5 Ein god stad å bo og drive næring i

Midt-Telemark har store andelar av arbeidsmarknaden i såkalla nedgangsbransjar (bransjar som har hatt nedgang nasjonalt), blant dei landbruk, anna industri og handel. Bransjane overnatting og servering er også godt representerte i kommunen, og har hatt vekst nasjonalt. Systemblokk har vore i mange år bedrifta med langt størst verdiskaping i kommunen og kan definerast som ein hjørnesteinsbedrift for Midt-Telemark. Samtidig har utdanningsinstitusjonane i Midt-Telemark vert eit sentral faktor for den sterke veksten i kommunen. Det er mange faktorer som kan påverka om Midt-Telemark kommune er ein god stad å drive næring i. Kommunen har inntat ein meir passivt rolle i næringsutviklingsarbeidet ved at MTNU har fått ein viktig rolle i dette og det vert sett fokus på Midt-





Telemarkregionen i næringsutviklingsarbeidet. Det er likevel viktig at næringsutviklingsarbeidet er godt forankra i kommuneadministrasjonen, det for å sikre samordning av tiltaka på tvers og for å ha rette næringsarealar tilgjengleg til rette tidspunkt. Arbeidet må forankrast i Nome og Midt-Telemark kommuners strategiske næringsplan.

God infrastruktur er viktig både for busetjing og næringsliv. Utfordringer knytt til infrastrukturen fører sannsynlegvis til eit høgt kommunalt investeringsbehov i både vass- og avløpsbransjen for dei neste 20 åra, også i Midt-Telemark. Det er viktig for kommunen å kunne rekruttere og behalde den rette fagkompetansen for å kunne utvikle infrastrukturen framover på ein god måte.

Det er viktig for både eksisterande og nye næringsbedrifter i Midt-Telemark kommune at det blir produsert meir fornybar energi, og at nettkapasiteten blir auka i dei neste åra. Dette vil ha konsekvensar for arealbruken i Midt-Telemark kommune i fireårsperioden. Det er også eit stadig behov for å prioritere vedlikehald og fornying, samt å ha fokus på det kommunale vegnettet framover for å understøtte både busetjing og næringslivsutvikling på ein god måte.

Universitetet i Sør-Aust-Noreg (USN), campus Bø er også ein viktig arbeidsgivar i kommunen og ikkje minst har potensial av å vere ein stor pådrivar for lokalt næringsliv, og lokal samfunnsutvikling, deriblant bosetting. Statistikken viser ei viss sårbarheit knytt rundt både nasjonal og internasjonal politikk for utdanning også for campus Bø. Sentrale utfordringar kan knyttast til eit samarbeidet mellom USN, SSN, det lokale næringslivet og Midt-Telemark kommune, og dessutan sentrale tema som innovasjon og nyskaping, studenthelse, bustadsituasjon og studentøkonomi.

Turisme og reiseliv (bransjane overnatting, aktivitetar, servering og butikkhandel) er ei sentral næring for Midt-Telemark kommune. Næringa har samla sett flest tilsette i kommunen (rundt 1000 tilsette) og utgjør cirka 25 % av den samla verdiskapinga i kommunen. Midt-Telemark region hadde godt nytte av ein felles reiselivsstrategi. Det er mange reisemål i regionen. Det manglar og eit godt kunnskapsgrunnlag over mindre reisemål, turområde, aktivitetpunkt, rasteplassar med meir som gjeld heile regionen. Slike målpunktar for besøkjande og lokalbefolkninga er også delvis utsett for utbyggingspress.

4.6 Gode på livskvalitet og levekår med et attraktivt kulturliv og et bredt frivillig engasjement

I førre planperioden har diskusjonane dreitt seg fleire gonger om utnyttinga av Gullbring kulturanlegg, og dessutan korleis kulturhuset kan bidra til å adressere og løyse nokre av utfordringa med psykisk helse og utanforskap. Det vert mellom anna vedteke at bibliotektet på sikt skal plasserast i kulturhuset. Midt-Telemark kommune har framleis eit rikt kulturliv som fører til at kulturaktørar i kommunen får mykje pengar frå Frifond, tildelingar frå Riksantikvaren og Norsk kulturminnefond og dessutan tildelingar frå Norsk kulturråd gjennom Norsk kulturfond. Kommunen sjølv brukar forhaldvis lite pengar på kultur. Utan desse aktørane ville Midt-Telemark mista mykje finansiell støtte til aktivitetar innan kunst og kultur. Det er også eit høgt frivillig aktivitetsnivå innan kunst og kultur, noko som vert spegla i ein svært høg MVA-kompensasjon, på nærast 100 kroner per innbyggjar i 2022. Kommunen har ei viktig rolle som tilretteleggar og som støttefunksjon for desse aktørane.





Barnefattigdom er ein av dei mest sentrale utfordringane i Midt-Telemark kommune. Det er veldig mange barn som veks opp i familiar med vedvarande låginntekt. I denne samanhengen er det svært viktig at førebyggjande arbeid retta mot barn og unge resulterer i konkrete tiltak og sjåast i direkte samanheng med å redusere konsekvensen av barnefattigdom i Midt-Telemark kommune.

Midt-Telemark bør også ha fokus på planlegging for eit aldersvennleg samfunn på bakgrunn av aukande del eldre fram mot 2050. Kvalitetar ved bustadene og nærmiljøet som gjer det godt å leve i for eldre, er som hovudregel også godt for andre aldersgrupper. Å utvikle eit aldersvennleg samfunn kan derfor vere eit nyttig overordna prinsipp i kommande planperiode.

Midt-Telemark kommune har større utfordringar knytt til både psykiske helseplagar og sosial forskjell i helse enn kommunar flest i landet. Sosial forskjell i helse fører til at sjukdomsbyrda aukar og er skeivt fordelt i befolkninga i Midt-Telemark. Psykiske helseplager er tett knytt til utfordringar med rus, fråfall i vidaregåande skule og det å stå utanfor arbeidslivet og er derfor ikkje berre ei utfordring for den enkelte, men for heile samfunnet.

4.7 Innovativt, smart og grønt

Klimaendringar er ein av vår tids store truslar, og det er stort engasjement rundt klima og miljøspørsmål både globalt, nasjonalt og lokalt. Klima er særskilt nemnt i plan og bygningslova, og kommunen er såleis forplikta til å ta klimaomsyn i planlegginga si. Forureining og forsøpling er eit stort miljøproblem, også i Midt-Telemark kommune. Det er viktig å unngå tiltak som kan skade geologi, økosystem og naturmangfald. Haldningsendringar og oppfølging av lovbrøt er sentralt i dette arbeidet. Arbeidet er i mindre grad systematisert i kommuneorganisasjonen per i dag og det er viktig å etablere betre system, til dømes i form av eit samarbeid med nabokommunar, knytt til lovbrøtsoppfølging.

Det har vist seg at etablerte planprosessar og lovverket har store svakheiter med tanke på varetaking av viktig naturmangfald. Mykje av dette er knytt til manglande kartlegging og kunnskapsgrunnlag tidleg i eller i forkant av planprosessar. Det er ikkje uvanleg at lovleg hogst blir utført i framtidige utbyggingsområde i forkant av ei naturmangfaldskartlegging, også i Midt-Telemark kommune. For å kunne varetek naturmangfald på ein betre måte framover, og dessutan kunne bidra til målet om 30 prosent naturvern på land innan 2030 i Noreg, må kunnskapsgrunnlaget om naturmangfald i Midt-Telemark kommune forbetrast vesentleg. Dette krev at det arbeidast strategisk med kartlegging av naturmangfald framover.

5 Midt-Telemark kommune sitt planbehov 2024-2027

Planenen som blir prioritert i denne kommunestyreperioden skal ha positive konsekvensar for samfunnet og gjer samfunnet og kommuneorganisasjonen betre rusta for at håndtere sentrale utfordringar i kommunen framover. Det er alltid ein investerings- og/eller ressurskostnad knytt til planarbeid. Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen til kommunen skal planar som kan gi ein rimelegare og/eller meir effektiv drift på sikt bli prioriterte.

Planbehovet for Midt-Telemark kommune 2024-2027 med essens av utfordringsbiletet:

1. Merkevarerbygging og reiseliv:





- Styrke Bø som regionscenter og utvikle reiselivet med fokus på berekraft og lokal kultur.
- 2. Berekraftig utvikling og folkehelse:**
 - Implementere 2030-måla i all planlegging.
 - Fokus på god helse og trivsel, redusere sosiale helseforskjellar.
 - 3. Økonomisk balanse og organisasjonsutvikling:**
 - Oppnå økonomisk balanse.
 - Omstille organisasjonen og tenestetilbodet for framtidige utfordringar.
 - 4. Bustadutvikling:**
 - Sikre variert bustadtilbod som møter nye miljøstandardar.
 - Planleggje nye utleigebustader.
 - 5. Næringsliv og infrastruktur:**
 - Støtte eksisterande og nye næringar med fokus på fornybar energi og auka nettkapasitet.
 - Investere i vass- og avløpsinfrastruktur.
 - 6. Kultur, frivillighet, sosial berekraft:**
 - Støtte kulturaktørar og frivillige organisasjonar.
 - Redusere barnefattigdom og sikre eit aldersvennleg samfunn.
 - 7. Miljø og innovasjon:**
 - Ta klimaomsyn i all planlegging.
 - Forbetre kartlegging av naturmangfald og unngå skadlege tiltak.

Midt-Telemark kommune må integrere desse planbehov i sin overordna strategi for å møte framtidens utfordringar og sikre berekraftig vekst og utvikling.

5.1 Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel

Kommuneplanen er det viktigaste styringsdokument for kommunen og skal vere ein langsiktig plan. Kommuneplanens samfunnsdel vart vedteken av kommunestyra i Bø og Sauherad i februar 2019. Kommuneplanens arealdel vart vedteken av kommunestyret i Midt-Telemark kommune i juni 2021. Begge planane er dermed forhaldvis nye. Sidan der har det vert lansert nye nasjonale forventingar til kommunal planlegging og frå 01.01.2024 vert også den nye fylkeskommunale organsieringen med nye Telemark fylkeskommune verksamt. Regional plan for samordna areal og transport (ATP) for Telemark 2015-2025 har vore eit viktig grunnlag for arealstrategiane i kommuneplanens samfunnsdel. Den regionale planen vil sannsynlegvis reviderast i denne valperioden. Med bakgrunn i dette vil ikkje kommuneplanens samfunnsdel bli prioritert i denne kommunestyreperioden, men det blir lagt til grunn at kommuneplanens samfunnsdel blir teken opp for revisjon i neste kommunestyreperiode. Ein legg til grunn ei betydelig omstilling av plansystemet i neste kommunestyreperiode med hovudvekt på forenkling, hovudfokus på ein ny samfunnsdel og ei tydeleg forbetra kopling mellom samfunnsdel og økonomiplan. Det blir lagt til grunn at dette er eit omfattande arbeid som ein dessverre ikkje har høve til å prioritere i denne fireårsperioden.

Kommuneplanens arealdel skal følgje opp kommuneplanens samfunnsdel. I førre kommunestyreperiode har det vist seg eit behov for fleire næringsareal enn det som er sett av i kommuneplanens arealdel. Det har også vore eit politisk ønske å tilby eigna areal til energiproduksjon, særleg solkraftanlegg, samt ei endring i nasjonalt regelverk som krev at





kommunen får større ansvar for arealplanlegging av slike energianlegg. Dette krev at kommunen har gode føresegna knytt til slike anlegg, samt eventuell avsetting av eigne areal i arealdelen.

Kommuneplanens arealdel er nyleg vedteken (juni 2021) og er dermed framleis ein ny plan på dette plannivået. Ein revisjon av planen no vil vere ein forholdsvis stor investering, som kan vere vanskeleg å forsvare ut frå eit samfunnsøkonomisk perspektiv. Situasjonen med næringsareal blir vurdert slik at det framleis er tilgjengelege areal, men fleire av dei tilgjengelege areala er ikkje attraktive nok til å trekkje til seg nye næringsbedrifter på grunn av eit for stort investeringsbehov.

Ein vurderer situasjonen likevel slik at det er eit behov for å revidere kommuneplanens arealdel allereie i denne fireårsperioden, med hovudfokus på næringslivsutvikling og framtidige næringsareal, samt infrastrukturutvikling, deriblant utvikling av areal til energiproduksjon. I lys av endra overordna føringar og forventingar om planvask kan det også vere behov for endring i eksisterande areal avsett til anna bruk. Med bakgrunn i kapasitetsutfordringar i administrasjonen og stramme økonomiske rammer, legg ein til grunn at ein fokuserer på utvalde tematiske område i denne revisjonen av kommuneplanens arealdel.

5.2 Prioritering av andre planar

Overordna risiko- og sårbarhet (ROS):

Bli endra frå kommunedelplan til kunnskapsgrunnlag. Gir innsikt i område som krev spesiell merksemd i andre planar.

Grunnlag for arbeid med kommuneplanen sin arealdel og beredskapsplaner, men og sektorplanane.

Revideringen er ein lovpålagt oppgave. ROSen vert sist revidert i 2019 og det er derfor naudsynt at revidere planen tidleg i planperioden. Ved tidlegere tilsyn har statsforvalteren påpeka at oppfølgingsplanen av ROSen har store svakheiter. Ein vil derfor lause utfordringane med oppfølgingen i ein eigen oppfølgingsdel som rapporterast på årleg.

1. Organisasjons- og kompetanseplanen:

Organisasjonen må ha kompetansen og strukturen for å kunne møte dagens og framtidige utfordringar på ein god måte og for at kunne tilby gode og rette tenester til innbyggjarane i åra framover. Leierane må vere gode leiarar for sine tilsette og utover det vere trygge på korleis dei skal følgje opp sentrale utfordringar i ein berekraftig retning. Betre økonomisk drift er grunnlaget for andre prioriteringar og bør derfor prioriterast tidleg i planperioden.

2. Temaplaner for naturmangfald:

Midt-Telemark kommune har historisk sett gjort lite systematiske kartleggingsundersøkingar av naturtypar i kommunen. Kartleggingsarbeidet som er gjort i Midt-Telemark, har i all hovudsak blitt utført i samband med arealplanar, særleg i detaljreguleringsplanar.

Kommunen ønskjer eit meir heilskapleg kunnskapsgrunnlag for å få eit betre utgangspunkt for å planleggje framtidig arealbruk. Midt-Telemark kommune har også ein svært liten prosentdel av areal som er verna i henhald til naturmangfaldslova og bidreg dermed lite til at Noreg når 2030-målet med 30 prosent verna natur på land. Midt-Telemark kommune har heller ingen gyldig plan som varetek utviklingsarbeidet med klimarelaterte problemstillingar eller tiltaksplan som varetek at kommunen jobbar mot 2030-målet knytt til utsleppskutt.





Midt-Telemark kommune har fått tilskot frå Miljødirektoratet for arbeidet med denne planen. Arbeidet er påbegynnt.

3. Temaplan for klima:

Midt-Telemark kommune har ikkje nokon gyldig plan som varetek utviklingsarbeidet med klimarelaterte problemstillingar eller ein tiltaksplan som sikrar at kommunen jobbar mot 2030-målet knytt til utsléppskutt. Arbeidet med temaplanen er påbegynnt med frivillig bistand frå eksterne fagpersonar med tilknytning til USN.

4. Temaplan for oppfølging av rettigheter til personar med funksjonsnedsettelser (CRPD):

Midt-Telemark deltek i eit prosjekt saman med Statsforvaltaren i perioden 2024-2025 der vi skal setje oppfølging av rettar til personar med funksjonsnedsettingar (CRPD) meir på dagsorden. Ein måte å strukturere dette arbeidet på er å koordinere arbeidet ut frå ein plan. Midt-Telemark kommune ønskjer difor å få på plass ein eigen temaplan på dette området.

5. Folkehelsestrategien:

Folkehelse er ein grunnleggjande faktor for å tryggje trivsel, livskvalitet og berekraftig samfunnsutvikling. Midt-Telemark kommune må ta aktive steg for å møte desse utfordringane. Det er òg lovpålagt at folkehelse skal ligge til grunn for all planlegging. Det er eit behov for at Midt-Telemark kommune systematiserer og forenkler dette arbeidet. Ein håper å kunne oppnå dette gjennom ei strategi for folkehelsearbeidet.

6. Områdeplan for Bø sentrum:

Viderført frå førre planperiode.

7. Sektorvise kommunedelplaner:

Der det er behov for å revidere sektorvise kommunedelplaner, prioriterer kommunen å endre disse fra kommunedelplaner til reine sektorplaner. Dette vil spare tid og penger som følge av mindre krav til brei involvering. Involvering må uansett gjennomførast på ein god måte i dei ulike sektorane., men ein slepp krava i plan og bygningslova.

5.3 Planoversikten

5.3.1 Prioriterte planar i perioden 2024-2027

Plannamn	2024	2025	2026	2027	Kommentar	Prosjektleder	Prosjekteier
Kommuneplanens arealdel		X	X		Revisjon	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Kunnskapsgrunnlag risiko- og sårbarhet (overordna risiko og sårbarhetsanalyse), med egen oppfølgingsdel	X	X			Lovpålagt revidering hvert 4. år. Gjennomført i samarbeid med Nome kommune.	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør





Sektorplan for kultur, fysisk aktivitet og frivillighet			X	X	Ny temaplan	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Sektorplan for helse og mestring		X			Ny temaplan	Kommunalsjef for helse og omsorg	Ass. kommunedirektør
Naturmangfoldsplan	X	X			Ny temaplan, påbegynnt	-	Kommunalsjef teknisk
Klimaplan	X				Ny temaplan, påbegynnt	-	Kommunalsjef teknisk
Organisasjons- og kompetanseplan		X	X		Ny temaplan	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Strategisk kompetanseplan Helse og omsorg		X			Revisjon	-	Kommunalsjef for helse og omsorg
Strategisk kompetanseplan Oppvekst		X	X		Ny temaplan	-	Kommunalsjef oppvekst
Overordna beredskapsplan			X		Revisjon	-	Kommunedirektør
Temaplan for oppfølging av rettigheter til personer med funksjonsnedsettelser (CRPD)	X	X			Ny temaplan		Kommunalsjef for helse og omsorg
Arbeidsgiverstrategi		X			Revisjon	-	Ass. kommunedirektør
Folkehelsestrategi		X			Ny strategi		Ass. kommunedirektør
Strategisk Næringsplan for kommunane Nome og Midt-Telemark		X	X		Revisjon	Kommunalsjef teknisk	Ekstern (MTNU)
Områdeplan for Bø Sentrum				X	Revisjon	-	Kommunalsjef teknisk





5.3.2 Pågående planarbeid

Plannamn	Planstatus
Kommunedelplan for Lifjell	Pågående
Hovudplan for vatn, avløp og overvatn	Pågående

5.3.3 Planar som vert prioritert i førre planperioden, men ikkje vert oppstarta

Plannamn	Foreslått viderført	Kommentar
Sektorplan for kultur, fysisk aktivitet og frivillighet	X	Bør sjåast i samanheng med ein plan for sti og løyper
Kommunedelplan for klima og energi		Foreslått viderført som temaplan
Områdeplan for Bø Sentrum	X	
Temaplan for flyktning		Viderførast ikkje
Temaplan for kulturminne		Viderførast ikkje
Parkeringsstrategien		Viderførast ikkje
Folkehelsestrategi	X	

5.3.4 Gjeldande planar

Plannamn	Vedtaksdato	Planperiode	Prosjektleder	Prosjekteier
OVERORDNEDE PLANER				
Kommuneplanens samfunnsdel	28.2.2019	2019-2031	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Kommuneplanens arealdel	21.06.21	2021-2031	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Kommunedelplan for Lifjell	24.02.2014	-	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Kunnskapsgrunnlag risiko- og sårbarhet (overordna risiko og sårbarhetsanalyse)	11.11.2019	19-23	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Økonomiplan (handlingsdel til samfunnsdel)		Reviderast fortløpende/årlig	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
Planstrategien	25.05.20	2020-2023, reviderast kvart 4. år	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør
ORGANISASJON				
Arbeidsgiverstrategi	2019	2020-2025	Ass. kommunedirektør	Kommunedirektør





Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer	18.03.2024	2024-2028, Reviderast kvart 4. år	-	Kommunedirektør
Målbruksdokument	01.02.2019		-	Ass. kommunedirektør
HELSE OG OMSORG				
Kommunedelplan helse og omsorg	21.06.21	2020-2031	Kommunalsjef helse og omsorg	Ass. kommunedirektør
Temaplan for bustad (boligsosial plan)	19.06.23	2023-2026	-	Kommunalsjef helse og omsorg
Strategisk kompetanseplan Helse og mestring	2021		-	Kommunalsjef helse og omsorg
Temaplan for forebyggende arbeid mot omsorgssvikt og atferdsvansker 2024	06.05.2024		-	Kommunalsjef helse og omsorg
OPPVEKST				
Kommunedelplan for oppvekst	21.06.21	2020-2031	Kommunalsjef oppvekst	Ass. kommunedirektør
Handlingsplan Trygt og godt skolemiljø	2023		-	Kommunalsjef oppvekst
Handlingsplan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø	2022		-	Kommunalsjef oppvekst
Handlingsplan mot vold og trusler	2022		-	Kommunalsjef oppvekst
TEKNISK				
Temaplan for sykkel		2021-2033	-	Kommunalsjef teknisk
Temaplan for trafikktryggleik	18.08.21	Reviderast fortløpende/årlig	-	Kommunalsjef teknisk
FRIVILLIGHET, FRILUFTSLIV, KULTUR				
Frivilligstrategi	15.03.21	2021-2025, opphevast frå 25	-	Ass. kommunedirektør
Kulturstrategi	19.06.23	2022-2025, opphevast frå 25	-	Ass. kommunedirektør
BEREDSKAP				
Temaplan for beredskap (overordna beredskapsplan m delplaner og underordnede temaplaner):	14.03.22	Reviderast fortløpende/min. årlig	-	Kommunedirektør





Plan for helse sosial og smitteberedskap)				
Plan for atomberedskap				
Plan for evakuerte- og pårørende senter				
Plan for psykososialt kriseteam				
Plan for opplæring og kompetanseutvikling				
Intern veileder beredskap- og kontinuitetsplaner				
Beredskapsplaner for alle enheter			-	Kommunalsjef

5.3.5 Interkommunale planar

Plannamn	Vedtaksdato	Planperiode
Beredskapsplan for miljørettet helsevern (Hjartdal, Midt-Telemark, Nome og Notodden)	09.07.2021	Revideres ved behov, ellers hvert 2. år
Strategisk Næringsplan for kommunane Nome og Midt-Telemark		2020-2032. Handlingsplanen revideres hvert andre år
Digitaliseringsstrategi for Midt-Telemark og Nome kommune	14.09.2020	2020-2025

5.3.5 Planar som er/blir oppheva

Plannamn	Vedtaksdato	Planperiode	Prosjektleder	Prosjekteier
OVERORDNEDE PLANER				
Interkommunal kommunedelplan for kulturminne Bø og Sauherad	2016	2016-2028	Kommunalsjef for teknisk	Ass. kommunedirektør
FRIVILLIGHET, FRILUFTSLIV, KULTUR – Blir erstatta av sektorplan kultur... i 2027/2028				
Frivilligstrategi	15.03.21	2021-2025,	-	Ass. kommunedirektør
Kulturstrategi	19.06.23	2022-2025,	-	Ass. kommunedirektør
TEKNISK				
Kommunedelplan for teknisk	21.06.21	2020-2031	Kommunalsjef teknisk	Ass. kommunedirektør

